

Riktlinjer för parboendegaranti - rätten att få åldras tillsammans

Information- Lagstiftning

Riksdagen beslöt den 19 september 2012 om ändring i socialtjänstlagen (SOL) i enlighet med proposition 2011/12:147, Rätten att få åldras tillsammans.

Ändringen, 4 kap.1 b§, införs i SOL. Förändringen i lagen innebär att det i skälig levnadsnivå ingår att kunna sammanbo med make eller sambo när den ena av makarna får bistånd i form av särskilt boende. Det gäller under förutsättning att paret dessförinnan har sammanbott varaktigt eller om den ena parten redan bor i ett särskilt boende.

Uppdrag till Socialstyrelsen

Regeringen har gett Socialstyrelsen (SoS) i uppdrag att utarbeta vägledning för kommunerna för införandet av parboendegarantin. Vägledning med exempel på tillämpning ska offentliggöras senast den 19 september 2013 och samtidigt redogöras för socialdepartementet.

Vägledningen ska bland annat innehålla;

- Stöd för handläggning och beslut av ärenden som rör parboende
- Vad handläggaren bör tänka på vid bedömning och utformning av beslut så att ansvarsfördelningen mellan vård och omsorgsenheten och den medboende blir tydligt
- Vad handläggaren bör tänka på i samband med utredningen av makars eller sammanboendes vilja att flytta tillsammans i ett särskilt boende
- Stöd för tillämpningen av regler för avgifter enligt socialtjänstlagen och hyror enligt hyreslagstiftningen samt annan viktig information som kommunen kan ha nytta av i samband med utredning och verkställighet av ärenden som rör parboende.

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)

Sveriges kommuner och landsting har i cirkulär 12:51, Utvidgad parboendegaranti, daterat den 1 november 2012 informerat om de nya bestämmelserna i socialtjänstlagen och i hälso- och sjukvårdslagen. Cirkuläret är en bilaga till detta PM.

Riktlinjer

Lagstiftningen trädde i kraft den 1 november 2012. Riktlinjerna är utformade med stöd av cirkulär 12:51 från SKL samt regeringens proposition 2011/12:147.

Senast i september 2013 kommer vägledning från socialstyrelsen och det kan innebära att kommunens riktlinjer åter bör ses över och eventuellt revideras.

Förändringen i lagstiftningen är ett tillägg i 4 kap. 1 b § SoL som får följande lydelse:

För den som har beviljats eller beviljas bistånd i form av boende i en sådan särskild boendeform som avses i 5 kap. 5 § SoL, ska det ingå i en skälig levnadsnivå att kunna sammanbo med make eller sambo. Detta gäller under förutsättning att paret varaktigt har sammanbott eller om den ena parten bor i ett sådant boende, att paret dessförinnan varaktigt har sammanbott. Första stycket gäller oavsett om maken eller sambon har behov av boende i särskild boendeform.

Tillämpningsområde

Riktlinjerna gäller för vård- och omsorgsboende för äldre (särskilt boende för äldre) enligt 5 kap. 5 § SoL. Riktlinjen gäller i det fall då endast den ena parten har biståndsbeslut om särskilt boende.

Definitioner

- Äldre: en person över 65 år
- Medboende: den person som flyttar med till ett vård- och omsorgsboende utan att själv ha bistånd till insatsen
- Make/sambo: könsneutralt, avser både make och maka. I lagstiftningen jämställs gifta makar med sammanboende par som stadigvarande sammanbott och har gemensamt hushåll.

Ansökan

Personen som ansöker om särskilt boende kan i samband med det också ansöka om möjligheten för medboende att flytta med. Den som redan bor i ett särskilt boende kan också ansöka om detta. Vid utredningen tillfrågar biståndshandläggaren den som beviljats särskilt boende och utreder den personens vilja. Vill personen som beviljats särskilt boende sammanbo är det den personens skäliga levnadsnivå som skall prövas. Inför en ansökan om parboendegaranti är det en förutsättning för makarnas fortsatta sammanboende att de är överens om det och införstådda med vad det innebär och att boende i särskilt boende alltid är ett frivilligt val.

Biståndshandläggarens uppgift är att noga utreda makarnas vilja och inställning. Om endast den ena av makarna vill sammanbo, finns det inga förutsättningar för att bifalla en sådan begäran. I biståndsbeslutet ska det framgå att hänsyn har tagits till bestämmelsen i 4 kap. 1 b § SoL om att det ingår i en skälig levnadsnivå att kunna fortsätta att bo tillsammans med sin make. Det ska också framgå att beslutet kan komma att ändras om den biståndsberättigade inte längre har behov av insatsen.

Det är nödvändigt att den som ansöker om och erbjuds parboende ges ordentlig och omfattande information före inflyttning

Överklagan

Beslutet om att få sammanbo i ett särskilt boende är ett biståndsbeslut och kan överklagas. Enligt förvaltningslagen kan den som är part i ärendet alltid överklaga ett beslut. Part i ett ärende om att få sammanbo i ett särskilt boende är endast den person som har eller ska beviljas särskilt boende. Ett skäl för avslag kan vara att makarna inte bedömts bo eller bott varaktigt tillsammans.

Medboende- vad gäller angående beslut och avgifter?

Den som är medboende har inget beslut om särskilt boende. Om den medboende ansöker om insatser görs en vanlig ansökan till biståndshandläggaren. Handläggningen sker då på samma sätt som i ordinärt boende med undantag för att insatsen helkostabbonemang kan erbjudas. Den medboende betalar avgifter enligt fastställd hemtjänsttaxa.

Hälso- och sjukvård

I samband med införandet av parboendegarantin ändras också hälso- och sjukvårdslagen (HSL) 18 §. Förändringen är ett förtydligande av att kommunen ska erbjuda hälso- och sjukvård åt dem som efter beslut av kommunen bor i särskilt boende för äldre. Den medboende omfattas inte av kommunens skyldighet att erbjuda insatser enligt HSL utan den medboende söker hälso- och sjukvård av primärvården eller husläkare.

Efterlevande

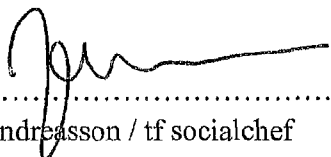
När den biståndsberättigade avlider upphör med omedelbar verkan beslutet om särskilt boende. Den efterlevande medboende informeras om att kontraktet sägs upp och att han eller hon förväntas flytta så snart det är möjligt, dock senast inom en månad. Kommunen bör vara behjälplig i dessa situationer då de uppstår och på bästa sätt samarbeta med den medboende för att hitta ett lämpligt boendeanternativ. Det innebär att det är nödvändigt att redan vid inflyttning resonera om och fundera på vad som händer när den biståndsbedömde avlider.

Hyra/Kontrakt

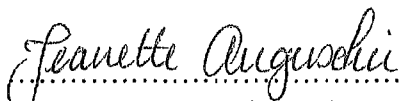
Utformning av hyreskontrakt för parboende på särskilt boende skiljer sig inte från den normala utformningen. Däremot får paret, både den enskilde och medboende, fylla i en ansökan där den medboende avstår besittningsskyddet. Ansökan sänds till hyresnämnden i Göteborg för godkännande. Detta då den medboende utan eget särskilt boendebeslut inte har rätten till besittningsskydd för lägenhet i särskilt boende. Ansökan finns som bilaga till detta PM.

Dokumentation

Regler för dokumentation under genomförande av beslutade stödinsatser avser inte den medboende personen. Om den medboende har egna beslutade biståndsinsatser som utförs i det särskilda boendet sker dokumentation i *egen* personakt. Däremot kan den medboende i vissa situationer behöva *omnämnas* i den andra personens dokumentation. Motsvarande tillämpning gäller även för individuell plan enligt socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen.

.....
Jan Andreasson / tf socialchef

.....
Jeanette Augustin / biståndshandläggare

.....
Ann-Britt Fredriksson / handläggare